DOMSTOLENS DOM (TREDJE AFDELING)
AF 5. MAJ 1983 [1]

Administration des impôts mod Guy Soler (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Frankrigs Cour de cassation)

»Ung ikke færdiggæret vin — definition«

Sag 80/82

Sammendrag

Landbrug — fælles markedsordning — vin — vin som har udskilt bærmen — begreb (Rådets forordning nr. 816/70, bilag II, nr. 8, senere afløst af forordning nr. 337/79, bilag II, nr. 9)

En vin, som indeholder en procentdel af bærme, som ligger betydeligt under den gennemsnitlige procentdel af bærme, som opnås ved den første omstikning, kan anses for at have udskilt bærmen, jf. forordning nr. 816/70, bilag II, nr. 8, om den fælles markedsordning for vin. Det påhviler den nationale ret at vurdere den pågældende procentdel alt efter de særlige traditioner for den pågældende vin.

I sag 80/82

angående en anmodning, som Frankrigs Cour de cassation i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

ADMINISTRATION DES IMPÔTS, som forurettet,

mod

GUY SOLER,

1 — Processprog: Fransk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af begrebet »ung ikke færdiggæret vin« som anvendt i bilag II til Rådets forordning nr. 816/70 af 28. april 1970 om supplerende regler for den fælles markedsordning for vin (EFT 1970 I, s. 212),

har

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

sammensat af afdelingsformanden U. Everling, dommerne Mackenzie Stuart og Y. Galmot,

generaladvokat: P. VerLoren van Themaat
justitssekretær: assisterende justitssekretær J. A. Pompe

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. Tiltalte i hovedsagen retsforfølges for, med henblik på salg under betegnelsen vin, at besidde et produkt, der ikke er i overensstemmelse med den i loven fastlagte definition af denne drikkevare. Et sådant forhold straffes i medfør af artikel 4 i den franske lov af 1. august 1905 om bekæmpelse af vildledning af forbrugerne ved salg af varer samt af forfalskning af levnedsmidler og landbrugsprodukter.

Ifølge anklagemyndigheden er der efter vinens egenskaber tale om en »ung ikke færdiggæret vin«, hvorfor den ikke er egnet til konsum.

2. Begrebet »ung ikke færdiggæret vin« defineres i bilag II i Rådets forordning nr. 816/70 som vin, »hvis alkoholiske gæring endnu ikke er færdig, og hvis bærme endnu ikke er udskilt« (jf. ligeledes nr. 9 i bilag II til forordning (EØF) nr. 337/79 af 5. 2. 1979 om den fælles markedsordning for vin). Denne definition anvendes ligeledes i artikel 2, stk. 2, i det franske dekret nr. 72-309 af 21. april 1972.

I medfør af artikel 27, stk. 2, i forordning nr. 816/70 (artikel 48, stk. 2, i

forordning nr. 337/79) er »ung ikke færdiggæret vin« ikke opført blandt de produkter under pos. 22.05 i den fælles toldtarif, som kan tilbydes eller leveres til direkte konsum inden for Fællesskabet.

3. Retten lod derfor optage syn og skøn. Ifølge rapporten »var bærmen udskilt [af prøverne], da bærmen udgjorde en ganske normal procentdel ...«. På grundlag af dette resultat frifandt kriminalretten tiltalte for det strafferetlige forhold samt for de civile krav fra de borgerlige parter, herunder Administration des impôts, der havde påberåbt sig overtrædelse af afgiftslovgivningen.

Dommen blev anket til Cour d'Appel de Montpellier, der stadfæstede den med den begrundelse, at et indhold af bærme på mellem 0,35 og 0,40 % ifølge de sagkyndige er ubetydeligt, og at bærmen derfor må anses for at være udskilt fra vinen.

4. Cour d'appel's dom blev indbragt for Frankrigs Cour de cassation, der udtalte:

»I nr. 8 i bilag II til Rådets forordning (EØF) nr. 816/70 og nr. 9 i bilag II til Rådets forordning (EØF) nr. 337/79 defineres vin, 'hvis alkoholiske gæring endnu ikke er færdig og hvis bærme endnu ikke er udskilt', som 'ung ikke færdiggæret vin'. Som følge af disse bestemmelser findes det fornødent i medfør af EØF-traktatens artikel 177 at indgive en anmodning til De europæiske Fællesskabers Domstol om en præjudiciel afgørelse af, om den nationale ret kan betragte en vin, der indeholder mellem 0,35 og 0,40 % bærme, som vin, hvis bærme er udskilt, med den begrundelse, at et sådant indhold ifølge sagkyndige er ubetydeligt.«

Ved dom af 4. januar 1982 udsatte Cour de cassation sagen på De europæiske Fællesskabers Domstols præjudicielle afgørelse af ovennævnte spørgsmål.

5. Forelæggelsesdommen blev registreret på Domstolens justitskontor den 1. marts 1982.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af tiltalte i hovedsagen Guy Soler ved advokat Jean Imbach, Strasbourg, af den franske regering ved Jean-Claude Prevel, generalsekretær for det interministerielle udvalg for spørgsmål vedrørende det europæiske økonomiske samarbejde, og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Jean-Claude Séché.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

Ved kendelse af 2. februar 1983 afsagt i medfør af procesreglementets artikel 95, stk. 1 og 2, har Domstolen besluttet at henvise sagen til tredje afdeling.

II — Skriftlige indlæg for Domstolen

A — Tiltalte i hovedsagen *Soler* har anført, at al bordvin, som er egnet til konsum, kan udsættes for eftergæring, hvilket medfører et bundfald af fin bærme, som kan lægge sig i bunden af karrene. Definitionen i forordning nr.

816/70 omtaler ikke eventuel eftergæring af en vin og udelukker altså ikke tilstedeværelsen af et fint bundfald, som endnu kan dannes.

Soler har oplyst, at udskillelsen af bærmen fra vinen finder sted ved omstikning, der har til formål at skille den klare vin fra det bundfald, som findes i bunden af beholderen. Efter den af Administration des impôts anlagte fortolkning bevirker en uforudset eftergæring, efter at bærmen er udskilt — hvor ubetydelig gæringen end måtte være — derimod, at det produkt, som kunne betegnes som vin, mister retten til denne betegnelse og igen bliver til en »ung ikke færdiggæret vin«. Det drejer sig således om en vin, som ikke længere umiddelbart kan anvendes til konsum, og som hverken kan overdrages eller gøres til genstand for handel inden for Fællesskabet.

Det tilkommer derfor, efter Soler's mening, ønologerne i oprindelseslandet at udtale sig om betydningen af det procentuelle indhold af den bærme, som kan konstateres.

Dette er bekræftet i en dom afsagt af Frankrigs Cour de cassation den 11. januar 1982, hvorefter det udelukkende tilkommer realitetsdommerne på grundlag af sagkyndiges erklæringer at vurdere, om et produkt er omfattet af Fællesskabets definition.

Som følge heraf har tiltalte i hovedsagen foreslået Domstolen, at det forelagte spørgsmål besvares således:

»Ved udskillelse af bærme fra vin forstås den omstikning, der først foretages, når gæringen er afsluttet, fra hvilket tidspunkt produktet betegnes som vin.

Det fine bundfald, der kan dannes efter gæringen, kan på ingen måde ændre produktets betegnelse uanset mængden af bærme, der senere kan konstateres.

Det tilkommer ikke De europæiske Fællesskabers Domstol at udtale sig om betydningen af en procentdel af fin bærme, som ifølge den sagkyndige tilmed må anses for ubetydelig, da det procentuelle indhold af bærme kun kan vurderes ud fra spørgsmålet, om bærmen er udskilt fra vinen efter gæringen, eller om denne udskillelse ved omstikning derimod endnu ikke har fundet sted, idet produktet i så fald kun kan gøre krav på den i bilag II, nr. 8, fastsatte betegnelse.«

B — *Den franske regering* har først fremhævet, at direktøren for en lokal afdeling af »Comptoir Agricole Français« (som Soler er direktør for) havde meddelt, at 1 545 hl rødvin var blevet sendt ad søvejen fra Korsika til Sète for at frigøre »Comptoir Agricole Français«'s vinlagre i Borgho og således gøre det muligt fortsat at købe druer fra den igangværende høst. Han har erkendt, at vinen i to af skibets fem fade ved ankomsten til Sète var under gæring.

Det fremgår af det af retten optagne syn og skøn, at den omstridte vin havde undergået en delvis alkoholisk gæring, men at bærmen var udskilt. Ifølge den udfærdigede rapport havde de analyserede prøver et potentielt alkoholindhold på henholdsvis 3°73 og 3°75, men efter ønologernes opfattelse, har en vin ikke afsluttet gæringen, så længe det potentielle alkoholindhold overstiger 0,5°. Ved at anføre, at vinen har undergået en delvis alkoholisk gæring, har de sagkyndige i øvrigt selv anerkendt, at gæringen ikke var afsluttet.

Den franske regering har derfor gjort opmærksom på, at »ung ikke færdiggæret vin« efter definitionen har to egenskaber, der begge skal være opfyldt:

— den alkoholiske gæring er endnu ikke afsluttet,

— bærmen er endnu ikke udskilt.

Efter den franske regerings opfattelse er denne definition tilstrækkelig klar til at fastslå, at den vin, der er under gæring på kontroltidspunktet, og som indeholder 0,35 % bærme, absolut ikke kan henføres under kategorien bordvine.

C — *Kommissionen* har i denne forbindelse gjort gældende, at det omtvistede produkt kun rammes af forbudet mod tilbud og levering til direkte konsum inden for Fællesskabet, hvis begge definitionsbetingelser er opfyldt. Ifølge Kommissionens opfattelse må opfyldelsen af den første betingelse — nemlig at vinen endnu ikke er færdiggæret — anses for at være fastslået af Cour de cassation. Det eneste spørgsmål, der skal afgøres, er således, om den anden betingelse vedrørende udskillelsen af bærmen ligeledes er opfyldt.

For så vidt angår sidstnævnte betingelse, er det udelukket, at al bærmen kan udskilles fra vinen. Dette ses klart, når en flaske gammel vin dekanteres. At der kun er en »ubetydelig« procentdel af bærme, kan derfor accepteres som tilstrækkeligt bevis for, at bærmen er udskilt.

For at afgøre, om denne procentdel er »ubetydelig« eller ikke, skal det efter Kommissionens mening først fastslås, hvilken procentdel der normalt findes i en vin, hvor bærmen endnu ikke er udskilt. Den eneste anvendelige metode er at sammenligne mængden af bærme (0,35-0,40 % i den foreliggende sag) med den mængde, der udskilles ved omstikningen. Vin, som endnu ikke er omstukket, må betragtes som vin, hvor bærmen endnu ikke er udskilt.

Kommissionen har omtalt en sagkyndig erklæring af professor Cantarelli, hvoraf det fremgår, at indholdet af bærme i en ikke omstukket vin kan svinge fra 0,5 til 6 % med et gennemsnit på 4 %. Dette betydelige udsving skyldes i det væsentlige biologiske faktorer som vinsorten, modningsgraden eller klimaet.

I den foreliggende sag ligger indholdet af bærme på mellem 0,35 og 0,40 % og altså under det minimum på 0,5 % flydende bærme, der udskilles ved den første omstikning, hvilket kan berettige, at de sagkyndige betegner indholdet som ubetydeligt.

Selv om indholdet på 0,35-0,40 % blev udtrykt i tørstof (og ikke i væskevolumen), ville procentsatsen for flydende bærme stige til 0,70-0,80 %, hvilket stadig er langt mindre end det gennemsnitlige indhold på 4 %.

Yderligere var de pågældende vine stadig unge, og som følge af indholdet af svævende partikler ville der fortsat kunne dannes bundfald i tilfælde af fornyet alkoholisk gæring. Der blev netop konstateret en delvis gæring ved skibets ankomst efter den omladning, som fandt sted efter søtransporten. De sagkyndige har yderligere fastslået, at vinene muligvis ikke var under gæring ved afsejlingen fra indskibningshavnen.

Kommissionen har herefter konkluderet, at det i hver enkelt sag tilkommer realitetsdommerne at skønne, om bærmen rent faktisk er udskilt under overholdelse af de fastlagte betingelser. Med dette formål for øje kan realitetsdommerne på grundlag af sagkyndiges erklæringer støtte deres skøn på en række formod-

ninger, der er knyttet til de foreliggende omstændigheder — navnlig det forhold, at den første omstikning har fundet sted — og til den procentdel af bærme, som er konstateret i den pågældende vin, set i forhold til den procentdel, som vinen i betragtning af sin oprindelse vil kunne indeholde, før bærmen er udskilt.

Hvis sidstnævnte oplysning ikke foreligger, kan et af en sagkyndig konstateret indhold på 0,35-0,40 % i forhold til et gennemsnit på 4 % på grund af dets ubetydelige karakter anses for en formodning, som realitetsdommerne med føje kan lægge til grund for at fastslå, at bærmen er udskilt.

Kommissionen har følgelig foreslået, at Domstolen besvarer det forelagte spørgsmål således:

»I en vin, der indeholder mellem 0,35 % og 0,40 % af bærme, kan bærmen betragtes som udskilt, jf. forordning nr. 816/70, bilag II, nr. 8 (forordning nr. 337/79, bilag II, nr. 9) om den fælles markedsordning for vin.

Dette gælder dog ikke, hvis det er godtgjort, at denne procentdel svarer til den, der oprindeligt var indeholdt i den pågældende vin.«

III — Besvarelse af de af Domstolen stillede spørgsmål

A — I besvarelse af de af Domstolen stillede spørgsmål har den franske regering oplyst, at selv om omstikningen ikke gør det muligt fuldt ud at udskille bærmen fra vinen, kan det lade sig gøre ved hjælp af filtrering eller centrifugering at udskille næsten al bærmen. I denne forbindelse må der tages hensyn til behovet hos de forbrugere, som ønsker en vin uden nogen form for uklarheder. Efter den første omstikning er der i vinen et indhold af bærme på mellem 1 og 3 % (i forhold til et indhold på 2-4 % før den første omstikning og 1-2 % efter de følgende omstikninger).

Yderligere kan det procentuelle indhold af bærme i vin ikke udtrykkes i faste tal, for så vidt bærmens volumen svinger alt efter de forskellige faktorer i dette miljø.

B — I besvarelse af de af Domstolen stillede spørgsmål har Kommissionen bl.a. anført følgende:

— den første alkoholiske gæring, som omdanner druemosten til vin, bevirker, at der dannes en meget stor mængde bærme;

— det er ikke udelukket, at der kan opstå en gæring i »bordvin«, når den indeholder sukker, og i så fald vil der altid samtidig dannes bærme;

— selv om der ikke sker en gæring, vil der altid kunne opstå bærme i bordvin;

— kravet om, at bærmen skal være udskilt fra vinen, er opstillet i fællesskabsforordningerne, da en gæring i bordvin aldrig kan udelukkes, og hvis dette krav ikke bestod, ville det ikke være muligt at sondre mellem »ung ikke færdiggæret vin« og »bordvin«;

— det forhold, at den nationale ret i et konkret tilfælde har konstateret en delvis gæring i en vin, som kan tilbydes til konsum, er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at slutte, at den pågældende vin »ikke har udskilt bærmen«;

— der findes tre metoder til fastlæggelse af den mængde bærme, der findes i vin, og hver enkelt metode giver forskellige resultater.

IV — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 25. marts 1983 er der afgivet mundtlige indlæg af tiltalte i hovedsagen, Soler, ved advokat Jean Imbach, Strasbourg, og af Kommissionen ved J. C. Séché som befuldmægtiget, bistået af Chiappone som sagkyndig, ligesom parterne har besvaret de af Domstolen stillede spørgsmål.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 21. april 1983.

Præmisser

1 Ved dom af 4. januar 1982, indgået til Domstolen den 1. marts 1982, har Frankrigs Cour de cassation i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af begrebet »ung ikke færdiggæret vin«, jf. nr. 8 i bilag II til Rådets forordning nr. 816/70 af 28. april 1970 om supplerende regler for den fælles markedsordning for vin (EFT 1970 I, s. 212), senere afløst af nr. 9 i bilag II til Rådets forordning nr. 337/79 af 5. februar 1979 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 54, s. 1).

2 Spørgsmålet er rejst under en straffesag vedrørende ihændehavelse med henblik på salg under betegnelsen vin af et produkt, som kunne karakteriseres som »ung ikke færdiggæret vin«. »Ung ikke færdiggæret vin« er imidlertid ikke nævnt i artikel 27, stk. 2, i forordning nr. 816/70 (afløst af artikel 48, stk. 2, i forordning nr. 337/79) blandt de produkter, som kan tilbydes eller leveres til umiddelbart menneskeligt forbrug inden for Fællesskabet.

3 Ifølge Rådets forordninger nr. 816/70 og nr. 337/79 er »ung ikke færdiggæret vin« vin, »hvis alkoholiske gæring endnu ikke er færdig, og hvis bærme endnu ikke er udskilt«. Cour de cassation fandt, at det afgørende var at få fastslået, om den pågældende vin kunne anses for »at have udskilt bærmen«.

4 For at opnå en fortolkning af denne definition har Cour de cassation anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse af spørgsmålet, »om den nationale ret kan betragte en vin, der indeholder mellem 0,35 og 0,40 % bærme, som vin, hvis bærme er udskilt, med den begrundelse, at et sådant indhold ifølge sagkyndige er ubetydeligt«.

5 Det væsentlige formål med spørgsmålet er at få afgjort, om en vin, som indeholder en procentdel af bærme, som kan betegnes som ubetydelig, kan anses for at have udskilt bærme, jf. nr. 8 i bilag II til forordning nr. 816/70 (afløst af forordning nr. 337/79, bilag II, nr. 9) om den fælles markedsordning for vin.

6 Det fremgår af de indlæg, som den franske regering, Kommissionen og tiltalte i hovedsagen har afgivet for Domstolen, at den mængde bærme, som er tilbage i vinen efter »udskillelsen«, afhænger af en række faktorer og ikke kan bestemmes generelt. Således svinger den procentdel af bærme, som bliver tilbage, alt efter såvel den metode, som anvendes for at udskille bærmen (omstikning, centrifugering eller filtrering), som klimaet samt arten og modningsgraden af de anvendte druer. Ligeledes kan procentdelen af bærme udtrykkes i tørstof eller i væskevolumen. Således bør det af Cour de cassation anførte indhold på 0,35-0,40 % vurderes forskelligt, alt efter om der er tale om flydende eller fast bærme.

7 Uanset de vanskeligheder, der er forbundet med at fastsætte en nøjagtig procentdel for den bærme, som bliver tilbage, efter at vinen har udskilt bærmen, er det imidlertid ubestridt, at udskillelsen aldrig kan være fuldstændig. Dette fremgår bl.a. af den omstændighed, at der når som helst igen kan dannes bærme selv i vin egnet til forbrug. Denne bundfældning kan ske, ikke blot såfremt der igen opstår gæring i vinen, men også uden en sådan gæring.

8 Yderligere fremgår det af resultaterne af en videnskabelig undersøgelse, som Kommissionen har henvist til, at den af Cour de cassation i den foreliggende sag anførte procentdel af bærme er både betydelig lavere end den gennemsnitlige procentdel af bærme, som udskilles ved første omstikning, og (alt

efter om der er tale om flydende eller fast bærme) lavere end eller næsten af samme størrelsesorden som det minimum, som udskilles ved første omstikning.

9 Følgelig skal det af Cour de cassation forelagte spørgsmål besvares således, at en vin, som indeholder en procentdel af bærme, som ligger betydeligt under den gennemsnitlige procentdel af bærme, som opnås ved den første omstikning, kan anses for at have udskilt bærmen, jf. forordning nr. 816/70, bilag II, nr. 8 (senere afløst af forordning nr. 337/79, bilag II, nr. 9) om den fælles markedsordning for vin. Det påhviler den nationale ret at vurdere den pågældende procentdel alt efter de særlige traditioner for den pågældende vin.

Sagens omkostninger

10 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen og Den franske Republiks regering, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt den af Frankrigs Cour de cassation ved dom af 4. januar 1982, for ret:

En vin, som indeholder en procentdel af bærme, som ligger betydeligt under den gennemsnitlige procentdel af bærme, som opnås ved den første omstikning, kan anses for at have udskilt bærmen, jf. forordning nr. 816/70, bilag II, nr. 8 (senere afløst af forordning nr. 337/79, bilag

II, nr. 9) om den fælles markedsordning for vin. Det påhviler den nationale ret at vurdere den pågældende procentdel alt efter de særlige traditioner for den pågældende vin.

Everling Mackenzie Stuart Galmot

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. maj 1983.

Justitssekretæren efter bemyndigelse
H. A. Rühl
Ekspeditionssekretær

U. Everling
Formand for tredje afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT P. VERLOREN VAN THEMAAT FREMSAT DEN 21. APRIL 1983 [1]

Høje Domstol.

1. Det forelagte spørgsmål

I denne sag har Frankrigs Cour de Cassation forelagt følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan den nationale ret betragte ('est autorisé à considérer') en vin, der indeholder mellem 0,35 og 0,40 % bærme, som vin, hvis bærme er udskilt, med den begrundelse at et sådant indhold ifølge sagkyndige er ubetydeligt?«

2. Relevante fællesskabsregler og forløbet af sagen for den nationale ret

Spørgsmålet er rejst som følge af, at Guy Soler med henblik på salg var i besiddelse af vin, som ifølge det kompetente fransk kontrolorgan ikke var egnet til menneskeligt forbrug, da der angiveligt ikke var tale om bordvin, men om »ung ikke færdiggæret vin«. Denne vare defi-

1 — Oversat fra nederlandsk.